

The necessity of changes in the process of professional preparation of master of preschool education, which is caused by insufficient preparation of graduates to solve problems in this field, low level of creative potential and, as the consequence, unavailability to realization creative pedagogical activity is outlined in the article. The main ways of improvement of content and pedagogical conditions of development of creative potential of master of preschool education in the process of professional preparation are presented: the improvement of content of scientific theoretical preparation of master, studying of progressive pedagogical experience; learning of professional pedagogical disciplines with the reliance to creative tasks with problem search nature; implementation to the educational process of magistracy of institution of higher education on the specialty "Preschool education" of special course "The foundations of development of creative potential of pedagogue"; attraction of students to the creative pedagogical practice; organization and management of students creative process from the side of teachers. There are also identified the perspectives of solution of the problem of development of creative abilities of personality of pedagogue during the professional preparation in the institution of higher education. The implementation of these ways to the educational process will contribute the increasing the readiness of graduates of institutions of higher education to realize pedagogical activity on the creative level, self-development and self-improvement of their personality.

Key words: *creative potential of master of preschool education, the professional preparation, the ways of improvement of content of professional preparation.*

doi: 10.15330/esu.9.56-62

УДК 378 14:37.013 74:801

ББК 74.480:7463

Марина Іконнікова

ПРОБЛЕМИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФІЛОЛОГІВ У СУЧАСНОМУ НАУКОВОМУ ДИСКУРСІ

У статті досліджено філософські, психолого-педагогічні та соціолінгвістичні проєкції професійної підготовки майбутніх філологів. Визначено, що вони передбачають створення оптимальних умов для навчання мови, літератури, перекладу тощо; стимулювання мовленнєво-розумової активності студентів; розвитку їхнього критичного мислення, мовної особистості, множинного інтелекту, здатності до концептуального моделювання інформації; розширення знаннєвого простору з урахуванням індивідуальних стилів і навчальних стратегій студентів. Зазначено, що в зарубіжному науковому дискурсі вчені концентрують увагу на проблемі підготовки фахівців інтегративного типу в галузі філології, яке можливе за умови науково обґрунтованої методології, що базована на вагомих здобутках філософії, психології, педагогіки, лінгводидактики, соціолінгвістики й культурології, а також орієнтована на загальноєвропейські вимоги до мовної освіти, позитивний зарубіжний досвід і національні традиції.

Ключові слова: *майбутні філологи, професійна підготовка, філологічна освіта, філологія, науковий дискурс.*

Постановка проблеми. Сучасним напрямом розвитку філологічної освіти є докорінне оновлення її змісту відповідно до вимог чинних стандартів, орієнтованих на підвищення якості підготовки філологів, які повинні мати ґрунтовні професійні знання, вміння поповнювати їх самостійно і бути конкурентоздатними на ринку філологічних послуг. Суспільство третього тисячоліття потребує фахівця-філолога

нової генерації, здатного інтегрувати знання та динамічно перебудовувати зміст своєї професійної діяльності. Філолог може реалізовувати свої знання та уміння в науковій, літературно-видавничій та освітній галузях, засобах масової інформації, PR-технологіях, у різноманітних фондах, спілках, фундаціях гуманітарного спрямування, музеях, мистецьких і культурних центрах тощо. Об'єктами вивчення та професійної діяльності філологів є мови (у теоретичному, практичному, синхронному, діахронному, діалектологічному, стилістичному, соціокультурному аспектах), українська і зарубіжна художня література, усна народна творчість, стилістика, переклад, міжособистісна та міжкультурна комунікація в усній і письмовій формі. Зауважимо, що усталені моделі професійної підготовки майбутніх філологів мають яскраво виражений предметно-центрований характер і є малопродуктивними, оскільки орієнтовані переважно на педагогічну площину.

Мета статті – дослідити стан дослідженості проблеми професійної підготовки філологів у сучасному науковому дискурсі.

Аналіз останніх публікацій. Проблема професійної підготовки фахівців у галузі філології охоплює широке коло питань і є актуальною для вітчизняних та зарубіжних дослідників, відповідно поставала предметом багатьох сучасних досліджень. З метою детального аналізу порушеної проблеми здійснено систематизацію сучасних психолого-педагогічних, філософських, соціолінгвістичних досліджень за такими основними напрямками:

- формування сучасної філософії освіти та її вплив на становлення та розвиток системи філологічної освіти, діалогу культур (С. Аверинцев, В. Андрущенко, М. Бахтін, Н. Бердяєв, В. Біблер, Е. Гентцлер, В. Гумбольдт, Д. Девідсон, І. Ільїн, В. Квайн, Л. Коган, В. Кремень, В. Кудін, П. Ньюмарк, К. Поппер, Дж. Сьорл, П. Флоренський, Г. Штейнталь, К. Ясперс та ін.);
- педагогічні умови формування й розвитку професійної компетентності та готовності філологів до професійної діяльності, самовдосконалення, професійного розвитку (І. Алексеева, Н. Власенко, О. Вовк, В. Демидова, Н. Колесниченко, М. Севастюк, О. Семенов, Т. Семенюк, Т. Симоненко, В. Стрельников, Т. Стеченко, Д. Хемфрі та ін.);
- загальнопсихологічні аспекти формування філолога як професіонала та творчої мовної особистості, учасника суспільних відносин (М. Алтухова, Я. Альтман, Г. Андреева, М. Арнаудов, Л. Бабенко, С. Баснет-Макгайр, Л. Виготський, Н. Гальскова, Н. Жинкин, Л. Засєкіна, О. Куцевол, С. Рубінштейн, І. Соколова, Н. Хомський);
- лінгводидактичні та соціолінгвістичні засади професійної підготовки філологів (Л. Базиль, О. Бігич, С. Данилюк, М. Вашуленко, Т. Ганічева, Т. Донченко, Н. Елліс, Ж. Дарбельне, І. Задорожна, Л. Мацько, Л. Морська, С. Ніколаєва, Л. Паламар, М. Пентилюк, Ю. Рибінська, Г. Тоурі, Д. Хаймз, О. Хорошковська, Л. Черноватий та ін.);
- організація освітнього процесу професійної підготовки філологів у зарубіжному досвіді (Н. Бідюк, Н. Журавська, О. Зіноватна, В. Корнієнко, О. Мартинюк, І. Пасинкова, О. Сергєєва, Ж. Таланова, Л. Черній та ін.).

Виклад основного змісту матеріалу. Система вищої філологічної освіти України повинна відповідати сучасному рівню розвитку суспільних відносин, а тому потребує постійного вдосконалення. Прагнення України до євроінтеграції зумовлює необхідність розв'язання комплексу завдань, пов'язаних з підвищенням якості

професійної підготовки фахівців для різноманітних сфер суспільної діяльності, зокрема філологічної.

Розглядаючи проблему філологічної освіти в контексті філософського осмислення констатуємо той факт, що філософія протягом усієї своєї історії не тільки займалася теоретичними проблемами, а й перебувала в пошуках соціальної істини, прагнула знайти кращі шляхи облаштування суспільства, його морального вдосконалення. Водночас пошук сенсу й істини є метою літератури. Століттями філософія і література зберігали найкращі гуманістичні традиції. Відтак синтез філософії та філології набуває сьогодні особливої гостроти у зв'язку з небезпекою втрати основного сенсу “Слова” та його животворчої сили. Глибинний зміст слів кодується нашою підсвідомістю в певних системах образів. Вибір філософських координат для сучасної філологічної освіти не може бути похідним або абстрактним. Він повинен враховувати проблематику Східної та Європейської філософії, але першу чергу вітчизняної [6]. Філософським стрижнем змісту філологічної освіти повинна бути домінанта духовності в усіх проявах, зокрема Ідеалу, Істини, Абсолютного. Саме це, на наш погляд, об'єднує філософію і мистецтво слова як два вчення про людину. Визначаючи цілі філологічної освіти, вважаємо за необхідне наголосити на доцільності ознайомлення студентів з класичними зразками світової словесної культури, що віддзеркалюють життєву правду, загальногуманістичні ідеали, виховують високі моральні цінності, почуття. Питання, які вирішуються філософами і художниками слова, мають багато спільного, однак те, як вони інтерпретуються конкретними вченими – філософами, письменниками, лінгвістами залежить від світогляду кожного з них. Зазначимо, що обидві науки – це форми суспільної свідомості, які за допомогою пізнання навколишнього світу розкривають закони буття людини. Людина і буття – категорії, які є об'єктом пильної уваги філософії та філології. Формування світогляду як системи поглядів на життя, природу, суспільство передбачає усвідомлення людиною свого місця в навколишньому світі. Історія і теорія літератури, критика і публіцистика, лінгвістика, перекладознавство, стилістика, інтерпретація художнього твору – ці та інші дисципліни вивчаються студентами більш глибоко і усвідомлено за умови синтезування філософських, лінгвістичних і літературних знань.

Науковець С. Аверинцев переконливо охарактеризував філологічний простір як співдружність гуманітарних дисциплін – лінгвістичної, літературознавчої, історичної та інших, що вивчають історію і сутність духовної культури людства через мовний і стилістичний аналіз писемних текстів. Дослідник указував, що “філологія вбирає у свій кругозір всю ширину і глибину людського буття, перш за все, буття духовного, допомагає зрозуміти іншу людину (іншу культуру, іншу епоху)” Термін “філологічна освіта” вчений пояснює як систему підготовки фахівців з мов та літератур – лінгвістів, літературознавців, викладачів, учителів, перекладачів, метою якої є озброєння студентів систематичними спеціальними знаннями, практичними навичками й уміннями роботи з текстом. [1; 2].

Теорія конструктивізму як складова сучасної філософії освіти є виявом людиноцентричного підходу до організації освітнього процесу. Т. Равчина відокремлює її головні положення в контексті навчання студентів у вищій школі (знання не можна повністю передати іншій людині або відтворити, оскільки вона набуває їх у процесі пізнавальної діяльності; особистість самостійно творить суб'єктивний образ об'єктивної реальності, конструює знання шляхом пошуку власного розуміння, визначення значення реальних об'єктів, надання їм

особистісного сенсу; особистість конструює знання на підставі набутого досвіду, власних когнітивних схем; особистість пізнає реальні, а не абстрактні об'єкти внаслідок взаємодії з ними, вирішення автентичних проблем, пов'язаних з реальним життям; особистість конструює власні знання у процесі взаємодії з іншими, обміну власним досвідом, своїми інтерпретаціями) [8, с. 12–14].

У педагогічній науці проблема мовної особистості виникла на концептуальному рівні (М. Вашуленко, Л. Мацько, О. Сидоренко), а далі почала досліджуватися вченими-лінгводидактами і поступово реалізовуватися у практиці вчителів філологічних спеціальностей та викладачів вищої школи. Так, Л. Паламар вперше в українській лінгводидактиці визначає теоретичні засади розвитку мовної особистості студента. Підготовка вчителів філологічних спеціальностей, на думку М. Пентилюк, потребує нових підходів і стратегій, що відповідають запитам сучасного суспільства. Виховати в молодого покоління повагу і любов до української мови як рідної і державної, забезпечити якісне володіння нею в усіх сферах суспільного життя – завдання, що потребує нових підходів до сприйняття й розуміння ролі мови в суспільстві, оновлення й розбудови методики її навчання у всіх типах освітніх закладів. Завдання вищої школи – надання можливості саморозвитку особистості, сприяння пошуку власної індивідуальності, самореалізації, що є головним у мовній освіті і професійній підготовці педагогічних кадрів. Сучасний навчально-виховний процес у середній та вищій школі ставить за мету опанувати вербальне спілкування, а предметна методика прагне визначити орієнтири, підходи, встановити закономірності, методи, прийоми й засоби навчання мови. У лінгводидактиці розробляються технології, методи і прийоми навчання основних аспектів мови (особистісно орієнтованого, компетентнісного, когнітивно-комунікативного, діяльнісного) та видів мовленнєвої діяльності (рецептивного й продуктивного мовлення) тощо [7, с. 2].

З ряду сучасних наукових досліджень, що стосуються професійної підготовки вчителів-словесників, на особливу увагу заслуговують праці відомої української дослідниці О. Семеног, яка вперше здійснила ретроспективний аналіз національного досвіду професійної підготовки педагогів-філологів, зробила спробу оновлення методології змісту й технологій підготовки компетентних фахівців цієї спеціальності, розробивши власну модель системи професійної підготовки вчителів-словесників з урахуванням компетентісно орієнтованого підходу. Під професійною підготовкою майбутніх учителів української мови та літератури дослідниця розуміє сукупність психологічних і моральних якостей особистості, знань, умінь, навичок, оволодіння якими дає можливість словесникам викладати відповідні предмети в загальноосвітніх закладах різних типів [9, с. 28]. Ефективну підготовку вчителя української мови й літератури вчена вбачає у єдності компетентного фахівця-дослідника та культуромовної особистості, у якого сформовані потребнісно-мотиваційна, інформаційна, операційна готовність до творчої філологічної, наукової та самоосвітньої діяльності. Нею виокремлено та докладно розглянуто компетенції вчителя-словесника: лінгвістична, мовна, комунікативна, фольклорна, літературна, культурознавча, педагогічна, психологічна, методична, інформаційна та дослідна, котрими студенти оволодівають під час вивчення відповідних дисциплін. Створення високоефективної системи неперервної професійної освіти вчителя-філолога можливе за умови формування мотиваційно-ціннісної спрямованості на неперервне професійно-педагогічне самовдосконалення [9, с. 8].

Найбільш повний аналіз професійної підготовки філологів знаходимо в працях В. Семиченко, яка обґрунтовує правомірність розуміння її як: процесу професійного становлення майбутніх філологів; мети й результату освітньої діяльності ВНЗ; сенсу залучення студента до освітньої діяльності. Дослідниця стверджує, що вчитель-словесник – це насамперед психолог, який допомагає дитині засобами рідного слова розібратися у труднощах сьогодення, готує до вступу в життя суспільства, детермінує вагу ґрунтовних знань загальної, вікової, філологічної, когнітивної психології, лінгвопсихології, психології спілкування і стосунків, психології особистості, етнопсихології, умінь визначати рівень розвитку особистості, виховувати ціннісне ставлення до пізнавальної діяльності тощо [10, с. 227]. Відповідно дослідниця пропонує удосконалити технологічний компонент професійної підготовки майбутніх вчителів-словесників шляхом використання е особистісно зорієнтованих розвивальних технологій навчання.

Низка науковців (Н. Білоус, О. Вовк, В. Демидова, Л. Мірошниченко, М. Севастюк, Т. Семенюк, І. Соколова, В. Стрельников) присвятили свої дослідження проблемі формування професійної компетентності, готовності майбутніх філологів до професійної діяльності, професійного самовдосконалення та розвитку, формуванню інтеграційних знань та прогностичних умінь. Проблема професійного самовдосконалення майбутніх учителів української мови і літератури з позицій системного підходу висвітлена в наукових розвідках Л. Бабенко. Дослідниця зазначає, що процес професійного самовдосконалення вчителя-філолога є складним та багатограним: з одного боку, він детермінується внутрішніми установками педагога, його мотивами, потребами, цінностями, його власними вимогами до самого себе, а з іншого – диктується певними вимогами суспільства та професії до особистості педагога. Професійне самовдосконалення вчителя української мови та літератури дослідниця вбачає у розвитку особистісних якостей та здібностей, які прогнозують успіх у професійній діяльності, створенні умов для підвищення рівня професійних знань і вмінь відповідно до сучасних суспільних вимог, а також забезпеченні поінформованості щодо новітніх досягнень у галузі спеціальності та науки загалом [3].

Теоретичну і практичну цінність становлять авторські моделі формування професійної компетентності майбутніх філологів. Зокрема функціональна модель формування комунікативно-когнітивної компетентності філологів, розроблена українською дослідницею О. Вовк, реалізує спіральний шлях пізнання: полімодальне знайомство з новим матеріалом, його первинне відтворення, когнітивне осмислення, яке сприяє активізації знань схем, наявних у ментальному контексті суб'єктів пізнання, виведення нового знання, поглиблене опрацювання інформації та її використання у продуктивному мовленні. Останній етап створює когнітивну й мовленнєву готовність студентів для наступного витка спіралі у процесі нового циклу когнітивно-комунікативного процесу. Логічним продовженням розробленої функціональної моделі формування комунікативно-когнітивної компетентності є запропоновані шляхи організації та опрацювання навчального матеріалу, які ілюструють логіку перебігу когнітивних і комунікативних процесів у сприйнятті інформаційних об'єктів на перцептивному, лінгвістичному, психологічному й концептуальному рівнях. Зміст освітніх програм для майбутніх філологів має відображати принципові положення компетентнісного й комунікативно-когнітивного підходів до навчання мови, що сприятиме формуванню високого рівня професійної компетентності студентів і забезпечить їхню готовність до фахової

діяльності. Науковець наголошує на необхідності врахування у процесі навчання індивідуальних стилів, навчальних стратегій і способів пізнання студентів-філологів, а також доцільності раціонального поєднання в освітньому процесі компетентнісного, комунікативного, когнітивного, культурологічного, аксіологічного, особистісно орієнтованого й герменевтичного підходів, що вможливує системність навчання, паралельний мовленнєвий і когнітивний розвиток студентів, формування їхнього множинного інтелекту, картини світу, мовної особистості, ментального та знаннєвого простору [5, с. 6–7]. На переконання дослідниці, високий рівень сформованості професійної компетентності як інтегративної здатності детермінує готовність суб'єктів пізнання до самоактуалізації в майбутній фаховій діяльності.

Заслугує на увагу розроблена І. Соколовою компетентнісна модель учителя-філолога з визначенням його кваліфікаційного, компетентнісного та особистісного профілів. Кваліфікаційний профіль відображає здатність учителя-філолога до подвійної кваліфікації, до виконання виробничих функцій та видів педагогічної діяльності. Особистісний профіль визначає особистий результат майбутнього вчителя-філолога щодо професійної підготовки у вищому навчальному закладі, спрямований на креативний розвиток особистості людини і включає компетенції особистості (аксіологічну та акмеологічну), потреби (професійні, особистісні, творчого розвитку й удосконалення), мотиви педагогічної діяльності, властивості майбутнього вчителя. Компетентнісний профіль – структура та зміст професійної компетентності вчителя-філолога в сукупності компетенцій (загальні, загальнопрофесійні, професійно-предметні), що зумовлюють успішність його професійної діяльності у предметних полях першої та другої спеціальностей. Загальні компетенції (соціально-політична, загальнокультурна, самоосвітня, інформаційна, допрофесійна) визначають стратегію існування людини в суспільстві, тактику дій особи в різних сферах діяльності, детермінують набуття нею нового соціального досвіду, навичок практичної діяльності, забезпечують учителю-філологу здатність самовизначитися в полікультурному середовищі. Загальнопрофесійні (психологопедагогічні, філологічні, управлінські, професійно-комунікативні) визначають стратегії професійної педагогічної діяльності, відображають специфіку діяльності філолога, кваліфікаційний профіль учителя-філолога, його здатність акумулювати знання професійного “ядра” основної та другої спеціальності [11, с. 195–203]. Особливість моделі полягає в тому, що вона дає уявлення про узгодженість основних компонентів системи (управлінського, технологічно-процесуального, акмеологічно-аксіологічного), сприяє встановленню адекватності принципів, функцій управління професійною підготовкою у ВНЗ за певними критеріями і параметрами якості [11, с. 206–219].

У контексті дослідження заслуговують на увагу результати наукових пошуків учених-компаративістів, у працях яких розглядаються особливості професійної підготовки фахівців філологічного профілю (вчителів іноземної мови, перекладачів, прикладних лінгвістів) у зарубіжному досвіді (переважно досвіді США). Наприклад, окремі аспекти професійної підготовки фахівців з іноземної мови у педагогічному досвіді США стали предметом досліджень І. Пасинкової (професійна підготовка бакалаврів гуманітарних наук з іноземної мови), О. Мартинюк (професійна підготовка магістрів технічного перекладу), О. Зіноватної (підготовка філологів магістерського рівня), В. Корнієнко (підготовка бакалаврів гуманітарних наук з прикладної лінгвістики), Л. Черній (компетентнісний підхід у фаховій підготовці вчителів іноземної мови) та ін. Науковцями розглянуто сучасні тенденції розвитку

філології у контексті інтеграції наукових галузей; загальну характеристику підготовки фахівців-філологів в університетах США; досліджено структурно-змістові, процесуальні, навчально-методичні, нормативно-правові аспекти організації освітнього процесу в американському досвіді; проведено порівняльно-педагогічний аналіз моделей професійної підготовки фахівців в університетах США та України та обґрунтовано можливості творчого використання прогресивних ідей досвіду США в освітньому просторі України [4, с. 106].

Висновки. Філософські, психолого-педагогічні та соціолінгвістичні проєкції професійної підготовки майбутніх філологів, досліджені українськими та зарубіжними вченими, передбачають створення оптимальних умов для навчання мови, літератури, перекладу тощо; стимулювання мовленнєво-розумової активності студентів; розвитку їхнього критичного мислення, мовної особистості, множинного інтелекту, здатності до концептуального моделювання інформації; розширення знаннєвого простору з урахуванням індивідуальних стилів і навчальних стратегій студентів. Водночас переважна більшість наукових розвідок в українському педагогічному дискурсі присвячена різним аспектам підготовки вчителів-філологів. У зарубіжному науковому дискурсі учені концентрують увагу на проблемі підготовки фахівців інтегративного типу в галузі філології. Переконані, що забезпечення якісної професійної підготовки майбутніх філологів можливе за умови науково обґрунтованої методології, що базована на вагомих здобутках філософії, психології, педагогіки, лінгводидактики, соціолінгвістики й культурології, а також орієнтована на загальноєвропейські вимоги до мовної освіти, позитивний зарубіжний досвід і національні традиції.

1. Аверинцев С. “Похвальное слово филологии”: филология и философия / С. Аверинцев [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://ru-philosophy.livejournal.com/1506151.html>.
2. Аверинцев С. Филология / С. Аверинцев // Краткая литературная энциклопедия. – М. : Сов. энцикл., 1972. – Т. 7. – С. 973–979.
3. Бабенко Л. Сутність та зміст підготовки майбутнього вчителя-філолога до професійного / Л. Бабенко // Науковий вісник Чернівецького університету. Серія: Педагогіка і психологія : зб. наук. пр. – Чернівці : Рута, 2005. – Вип. 278. – С. 13–20.
4. Бідюк Н. М. Концептуальні засади професійної підготовки фахівців з прикладної лінгвістики у США / Н. М. Бідюк // Порівняльна професійна педагогіка – 2013. – Вип. 2. – С. 105–116.
5. Вовк О. І. Комунікативно-когнітивна компетентність майбутніх філологів: нова парадигма сучасної освіти / О. І. Вовк. – Черкаси : Видавець Чабаненко Ю. А., 2013. – 500 с.
6. Наумова Т. А. Синтез философии и литературы как принцип вузовского филологического образования / Т. А. Наумова // Современные проблемы науки и образования. – 2006. – № 1. – С. 79–80.
7. Пентилюк М. І. Стратегічні орієнтири підготовки майбутнього вчителя-словесника / М. І. Пентилюк // Дивослово. – 2014. – № 11. – С. 2–6.
8. Равчина Т. Діяльність викладача вищої школи у контексті сучасної філософії освіти / Т. Равчина // Вісник Львівського університету. Серія: Педагогічні науки. 2003. – Вип. 25. – Ч. 3. – С. 11–22.
9. Семенов О. М. Професійна підготовка майбутніх учителів української мови і літератури : монографія / О. М. Семенов. – Суми : ВВП Мрія-1 ТОВ, 2005. – 404 с.
10. Семиченко В. А. Концепция целостности и её реализация в профессиональной подготовке будущих учителей : автореф. дис. ... д-ра психол. наук : 19.00.07 / В. А. Семиченко. – К, 1992. – 43 с.
11. Соколова І. В. Професійна підготовка майбутнього вчителя-філолога за двома спеціальностями : [монографія] [Текст] / І. В. Соколова; за ред. С. О. Сисоевої. – Маріуполь; Дніпропетровськ : АРТ-ПРЕС, 2008. – 400 с.

Philosophical, psychological-pedagogical and sociolinguistic projections of future philologists' professional training have been studied in the paper. It has been defined that they provide for creating optimal conditions for learning language, literature, translation, etc.; stimulating speech and mental activity of students; developing their critical thinking skills, linguistic personality, multiple intellect, the ability to model conceptual information; widening knowledge-based space taking into account individual styles and strategies for student learning. It has been indicated that within foreign scientific discourse scholars focus on the problem of training philologists of the integrated type that is possible provided the methodology is scientifically justified, based on the significant achievements of philosophy, psychology, pedagogy, linguodidactics, sociolinguistics and culturology, oriented toward European requirements to language education, positive foreign experience and national traditions.

Key words: *future philologists, professional training, philological education, philology, scientific discourse.*

doi: 10.15330/esu.9.62-69

УДК 37.047 : 371.134 372 : 792.8

ББК 74 р

Петро Коваль

ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ З РИТМІКИ І ХОРЕОГРАФІЇ ДЛЯ ДОШКІЛЬНОЇ ТА ПОЧАТКОВОЇ ГАЛУЗІ ОСВІТИ

У статті розкрито важливість підготовки вчителів дошкільної та початкової освіти з ритміки і хореографії, охарактеризовано значення хореографічного мистецтва у гармонійному розвитку дитини та підготовку майбутнього вчителя до таких занять, визначено основні складові занять з ритміки і хореографії.

Ключові слова: *професійна підготовка, гармонійний розвиток, хореографічне мистецтво, ритміка і хореографія.*

Постановка проблеми. Професійна підготовка майбутніх фахівців різних напрямів діяльності за допомогою різних видів мистецтв сьогодні набуває все більшого визнання і поширення. На сучасному етапі розвитку освіти мистецтво набуває більш тісних зв'язків із соціальними, економічними, екологічними, духовно-моральними, естетичними, загальнокультурними питаннями життя народу. Як важлива складова суспільного життя народне мистецтво розглядається в системі: “людина – природа – культура”. Надаючи мистецтву важливого значення щодо формування і гармонійного розвитку особистості Н. Акімова говорить про те, що мистецтво є засобом спілкування між людьми. Це друга мова, якою можна про важливі речі сказати краще, ніж звичайною мовою [3].

В. Андрущенко, Л. Безмоздін, Ю. Борсяков, В. Бутенко, В. Верховинець, І. Зязюн, О. Отич, О. Рудницька та інші на прикладі використання засобів мистецтва доводять, що розвиток і формування людини відбувається значно краще із активним залученням її до мистецько-творчої діяльності, де вона проявляє себе як індивідуальність. Адже саме мистецтво стоїть в основі гармонійного розвитку особистості, оскільки поєднує практично всі напрями як професійної, так і будь-якої іншої індивідуальної та загальносуспільної діяльності. Будь-яка виконана робота на високому професійному рівні, вже є мистецтвом, яким захоплюються люди.

Аналіз наукових досліджень і публікацій. Виявленню впливу мистецтва на формування гармонійно розвиненої особистості майбутнього фахівця присвятили